

Mønsteravtaler for UH-sektoren for digital bruk av opphavsrettslig beskyttet materiale

Innlegg på seminar om opphavsrett i undervisning og forskning

Høgskolen i Bergen 15. oktober 2008

Sigrid Tollefsen / Universitets- og høgskolerådet

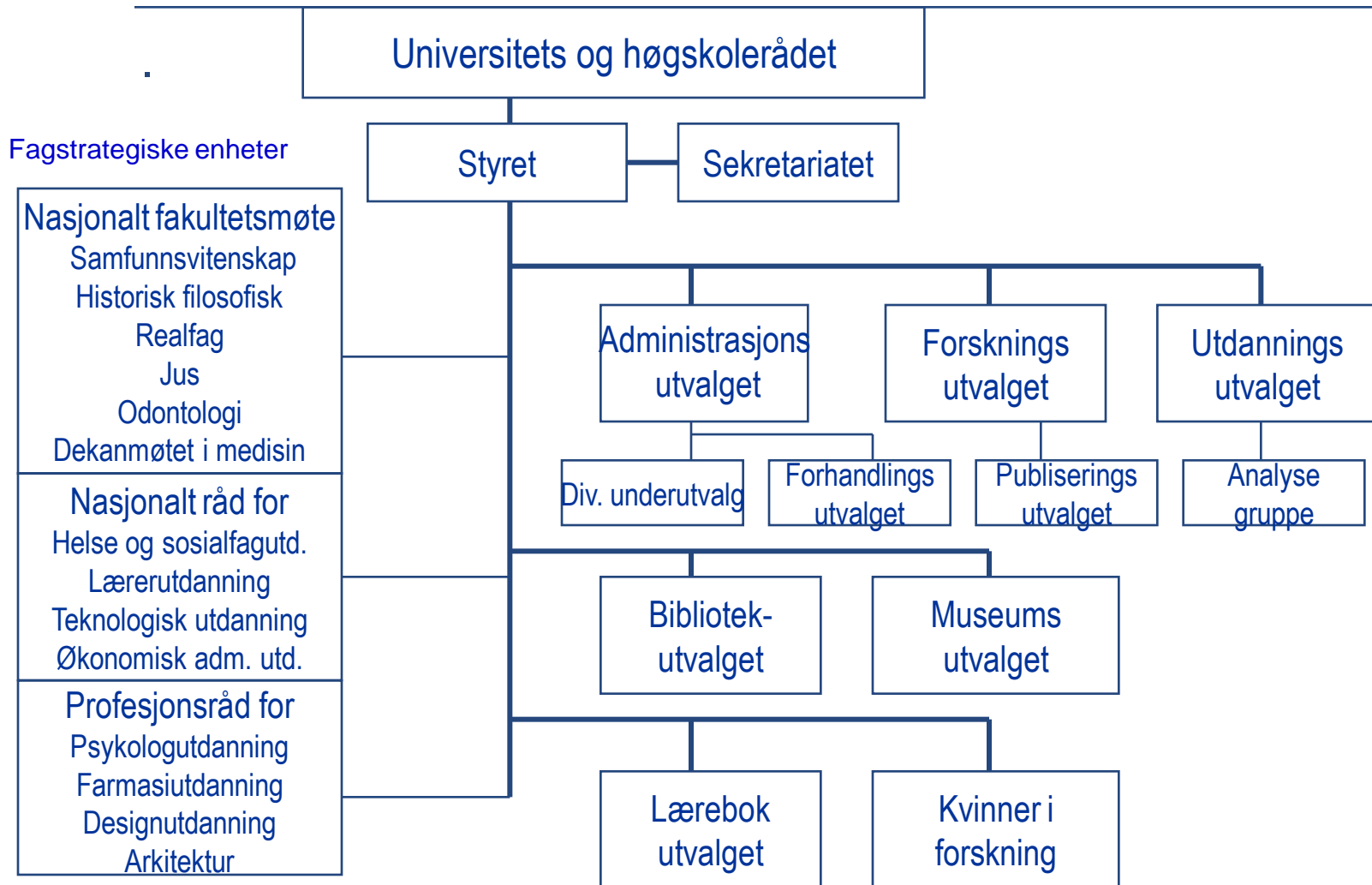

www.uhr.no

uhr@uhr.no

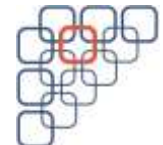
Organisasjonskart – UHR 2008

www.uhr.no

uhr@uhr.no

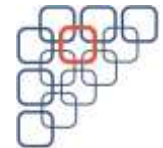
+ nasjonale fagråd under de fagstrategiske enhetene

Hvilke avtaler snakker vi om og hvem er involvert?

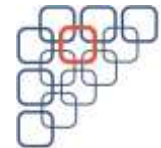
- Hva gjør UHR? Utarbeider avtaler avtaleverk som gjør det mulig å bruke opphavsrettslig beskyttet materiale i undervisning og forskning.
- Om avtalelisenser og fordelene med dem

Hvilke avtaler snakker vi om og hvem er involvert? Forts.

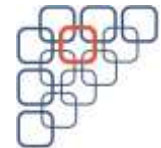
- BONO, Kopinor, LINO, Norwaco, TONO, FONO, GRAMO
- UHR er forhandlingspart på vegne av UH-sektoren i Norge i forhold til rettighetshaverorganisasjonene.
- UHR har forhandlet avtaler med tre av rettighetshaverorganisasjonene. Det betyr at vi også har tomrom der det ikke er mønsteravtaler, eks TONO
-

Nærmere om avtalene og organisasjonene har UHR forhandlet mønsteravtaler med

- **BONO** (Billedkunst Opphavsrett i Norge)
- **NORWACO** (avtale om opptak og bruk av kringkastingsprogram for undervisningsformål)
- **Kopinor** (avtale om fotokopiering o.l. av opphavsrettslig beskyttet materiale ved universiteter og høyskoler)

BONO avtalen er digital

BRUKERE

• OM BONO • MEDLEMMER • BRUKERE

BONO

BILLEDKUNST OPPHAVSRETT I NORGE Norwegian Visual Artists Copyright Society

- **Generell info**
- Fremgangsmåte
- Søknadsskjema
- Tariffer
- Kunstnersøk
- Spørsmål og svar

- Følgerett
- DnF - avtale
- UHR - avtale

AVTALE MELLOM BONO OG UNIVERSITETS- OG HØYSKOLERÅDET OM DIGITAL UTNYTTELSE AV KUNSTVERK I UNDERVISNINGEN

BONO (Billedkunst Opphavsrett i Norge BA) er en forvaltningsorganisasjon for opphavsrettigheter knyttet til kunstverk. Vi har gjennom individuelle forvaltningsavtaler med medlemmer, og ved gjensidighetsavtaler med utenlandske søsterorganisasjoner, i oppdrag å ivareta våre medlemmers opphavsrettigheter. BONO representerer etter avtale med utenlandske søsterorganisasjoner også utenlandske rettighetshavere tilknyttet disse.

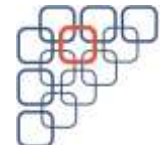
BONO representerer over 50.000 norske og utenlandske kunstnere og inngår bl.a. avtaler om sekundærbruk av kunstverk med forskjellige brukergrupper.

Bruk av ny teknologi har medført at undervisningsinstitusjoners ansatte og studenter lettere enn tidligere kan tilegne seg og tilgjengeliggjøre opphavsrettslig beskyttet materiale. Både læremidler fremstilt av undervisningsinstitusjonen og studentoppgaver som tilgjengeliggjøres i åpne og lukkede nettverk benytter digitalt billedmateriale hentet fra eksterne og/eller interne databaser.

BONO og Universitets- og høyskolerådet (UHR) har derfor i 2004 inngått en mønsteravtale for UHRs medlemmer om digital utnyttelse av opphavsrettslig beskyttede kunstverk. Avtalen gir UHRs medlemmer rett til å benytte kunstverk av BONO-tilknyttede kunstnere under gitte vilkår.

www

uhr@uhr.no

NORWACO

Fra NRK og TV 2

Kun rett til kopiering på fysiske medier som VHS, CD-R, DVD el tilsvarende. Ikke digital lagring eller distribusjon.

NORWACO Du er her: Fødsel • Understening • Universitet og høyskoler

TV-tilbudet • Undervisning • Spillefilm • Andre avtaleområder • Privatkopiering • For rettighetshavere • Om Norwaco

UNIVERSITET OG HØYSKOLER

Avtale med universitet og høyskole inngås med den enkelte institusjon.

Universitets- og høyskolerådet (UHR) har kontaktet Norwaco for å få en avtale som gir adgang til opptak og bruk av kringkastingsprogram i undervisningen for UHRs medlemsinstitusjoner. Etter flere år med tidbegrensede avtaler har partene sammen med NRK og TV2 nå utarbeidet en løpende månedreavtale. Avtalen inngås med det enkelte universitet eller høyskole, og gjelder fra 1.1.2008 til 31.12.2008. Deretter løper den automatisk videre for ett og ett år av gangen, med mindre den blir skriftlig oppsagt av en av partene innen seks måneder før avtalens utløp.

Tilsvarende avtale tilbys for universitet og høyskoler som ikke er medlemmer i UHR.

Avtalen gir personalet ved institusjonen rett til å gjøre opptak av fjernsynsprogram på skolen, hjemme og i AV-sentralet. Avtalen gir også institusjonen rett til å bruke opptak fra eksterne AV-sentralet som har avtale med rettighetshaverne.

Opptakene kan bare brukes i institusjonens undervisning.

- Avtalen omfatter samtykke til å gjøre eller benytte opptak fra NRK's og TV2's programkanaler.
- Avtalen omfatter alle typer program i disse kanaler, dog med unntak for visse filmer, da som etter levens ordsid "må oppfattes som også bestemt for annen bruk enn fjernsyn" (dvs.: kinofilm og andre filmer som må anses å ha et annet marked enn fjernsynet).

Vederlag

Vederlaget er avtalt til kr. 2,85 per student/år (2008). Vederlaget indkreguleres for senere år etter endringer i konsumprisindeksen.

Last ned avtale

Undervisningsavtale kan lastes ned herfra: Avtaler og rapporter

Har min skole avtale?

Dersom du lurer på om din skole eller utdanningsinstitusjon har avtale som gir deg mulighet til å bruke opptak fra NRK og TV2 radio- og TV-kanaler i undervisningen, kan du benytte vårt **kontakt skjema**.

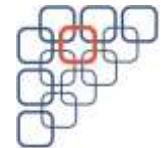
Hvordan kan jeg få tak i opptak?

Dersom du ikke selv har opptaksmuligheter, kan NRK- og TV2-program bestilles fra:

AV-senteret AS, Volda
TF: 70 05 41 40
E-post: post@av-senteret.no

AV-sentralet, Bækkjer
TF: 74 16 43 00
E-post: mail@av-sentralet.no

Kristiansand Interkommunale AV-sentral
TF: 39 09 31 74
E-post: post.assentralen@kristiansand.kommune.no

www.uhr.no
uhr@uhr.no

Kopinor-avtalen

Kopinoravtalen ikke er tilpasset en digital virkelighet

Logg inn

Avtaleområder

- Grunn- og videregående skoler
- Eksamensavtaler
- Folkehøgskoler
- Universiteter og høyskoler
- Voksenopplæring
- Statsadministrasjonen
- Kommuner og fylkeskommuner
- Den norske kirke
- Norges Kristne Råd
- Musikkorps
- Advokatvirksomheter
- Arbeidsgiverforeningen Spekter
- Arbeidssamvirkenes Landsforening (ASVL)
- Finansforetak
- NHO-bedrifter
- Landbruket
- Private barnehager
- Reklamebyråer
- Revisorer
- Standardavtaler
- Spesialavtaler
- Inngå avtale**
- Digital bruk**
- Kopinors klareringstjeneste**
- Gjensidighetsavtaler med utlandet**
- Statistikk**

Universiteter og høyskoler

Universitetene og høyskolene har inngått avtale med Kopinor. Avtalen gjør det lovlig for studenter og ansatte å kopiere fra alle typer publikasjoner, norske som utenlandske, innenfor visse rammer.

Hvem kan kopiere?

Kopiering kan utføres av: ansatte, studenter, medlemmer av institusjonens utvalg, styrer og råd eller andre med særlig tilknytning til institusjonen.

Til hvilke formål?

Kopiering kan skje til undervisning, forskning og annen intern bruk ved institusjonen. Avtalen gjelder bare kopiering til papir, transparent eller dias, samt for bruk med videoprojektor etter spesielle regler.

Kopiering skal ikke erstatte kjøp av publikasjoner som det ellers ville være naturlig å anskaffe.

Hva kan kopieres?

Avtalen gir rett til kopiering fra alt utgitt materiale, norsk og utenlandsk, slik som bøker, tidsskrifter, blader, aviser, enkeltnoter og notesamlinger, brosjyrer og andre gratis publikasjoner.

Med kopiering menes også avskrift og utskrift av slikt stoff, herunder utskrift fra

- » [Avtaletekst - mønsteravtale](#)
- » [Avtaletekst - samarbeidsavtale](#)
- » [Informasjonsmaterieill](#)
- » [Tidligere avtaler](#)
- » [Vederlagssatser 2008/09](#)

Se også

- » [Kopinors klareringstjeneste](#)

Ut på nettet

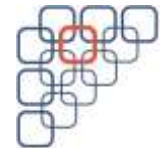
- » [Universitets- og høyskolerådet](#)

Hva gjør UHR for å bidra til nye avtalelisenser for digital bruk?

- Digital avtalelisens UH-bibliotek
- Utvalg for utredning av digital bruk og utnyttelse av opphavsrettslig materiale i UH-sektoren-
Kopinor

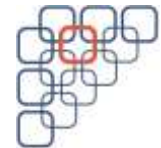

Digital avtalelisens for UH-bibliotek

Behovet:

- en avtalelisens for digital formidling av artikkelkopier til andre bibliotek og sluttbrukere.
- Tjenesten er den samme som fjernlån, men forsendelsesmåten og formen er ny.
- Forhandlingene omfatter som bare trykt materiale som leveres digitalt. Omfatter ikke artikkelleveranse fra elektroniske tidsskrifter.
- Vi har hatt et forhandlingsmøte og målet er at en avtale skal være på plass relativt raskt, kanskje allerede fra 2009.

UHR- Kopinor- utvalg om digital bruk og utnyttelse av opphavsrettslig materiale i UH-sektoren

UHR og Kopinor oppnevnte for et år siden et utvalg som skulle

- kartlegge behov for og bruk av opphavsrettslig beskyttet materiale i digital form i universitets- og høgskolesektoren,
- herunder avdekke behov knyttet til typer materiale, omfang (andel av de enkelte verk) og aktuelle bruksformer.

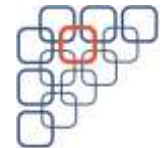
Resultatene fra kartleggingen skal gi et grunnlag for å vurdere behov for en **avtaleløsning for vederlagspliktig digital bruk og utnyttelse av opphavsrettslig beskyttet materiale** i UH-sektoren. Utvalget avsluttet sitt arbeid 2. september 2008

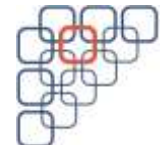
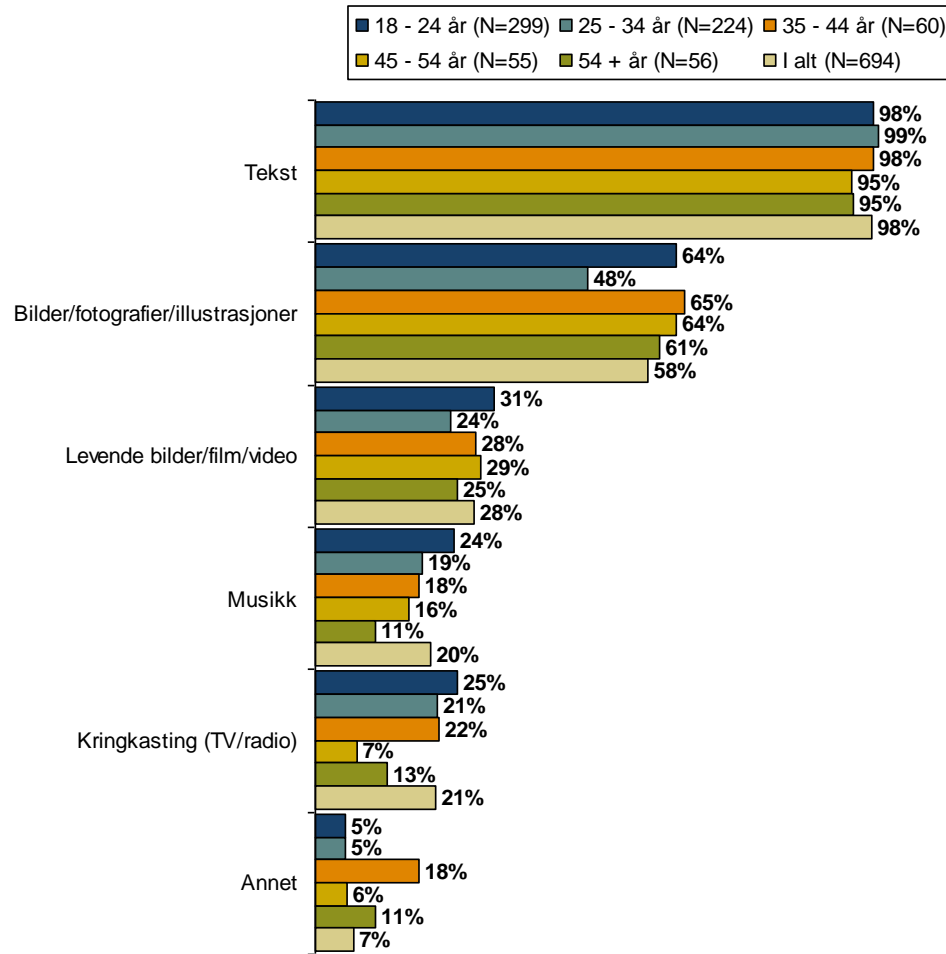
Spørsmål i utredningsarbeidet

- Hvilke aktører benytter åndsverk i digital form?
- Hva slags materiale brukes?
- Hva brukes det til?
- Hvordan har brukerne fått tak i det/hvem tilrettelegger?

Hva slags materiale brukes fordelt på alder?

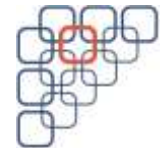
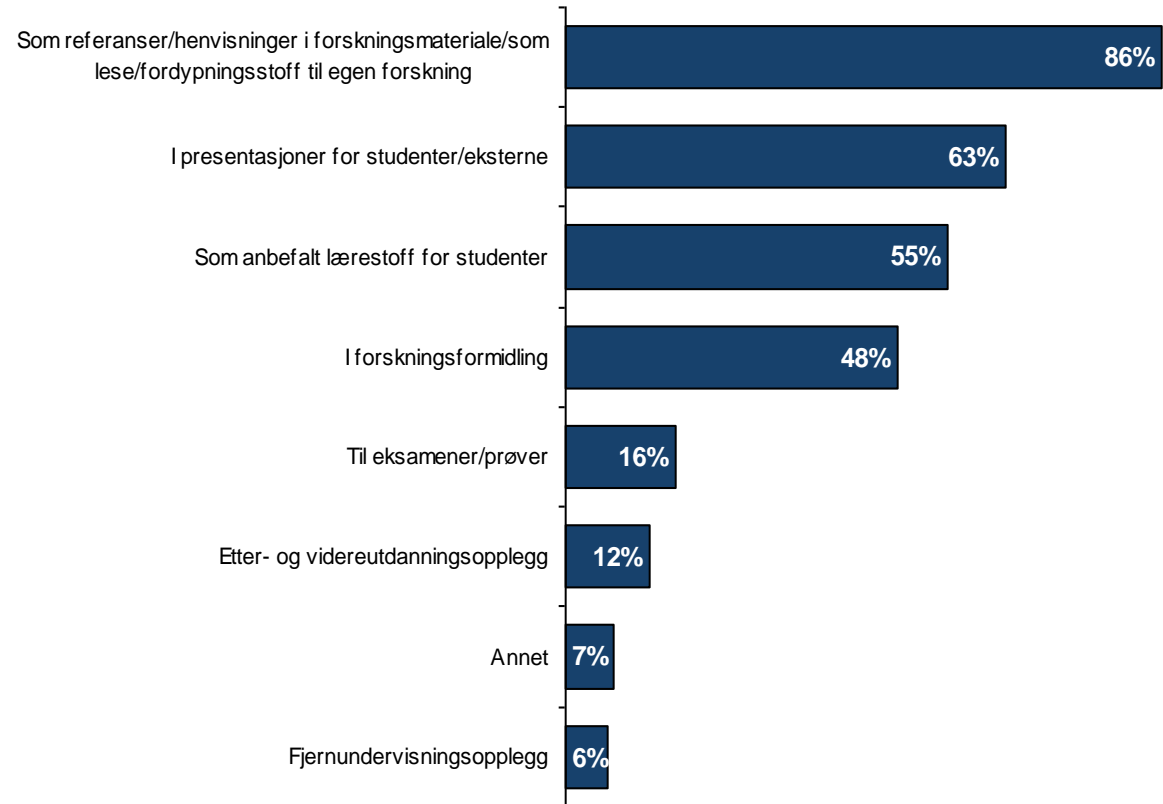

Hva brukes materialet til?

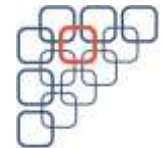
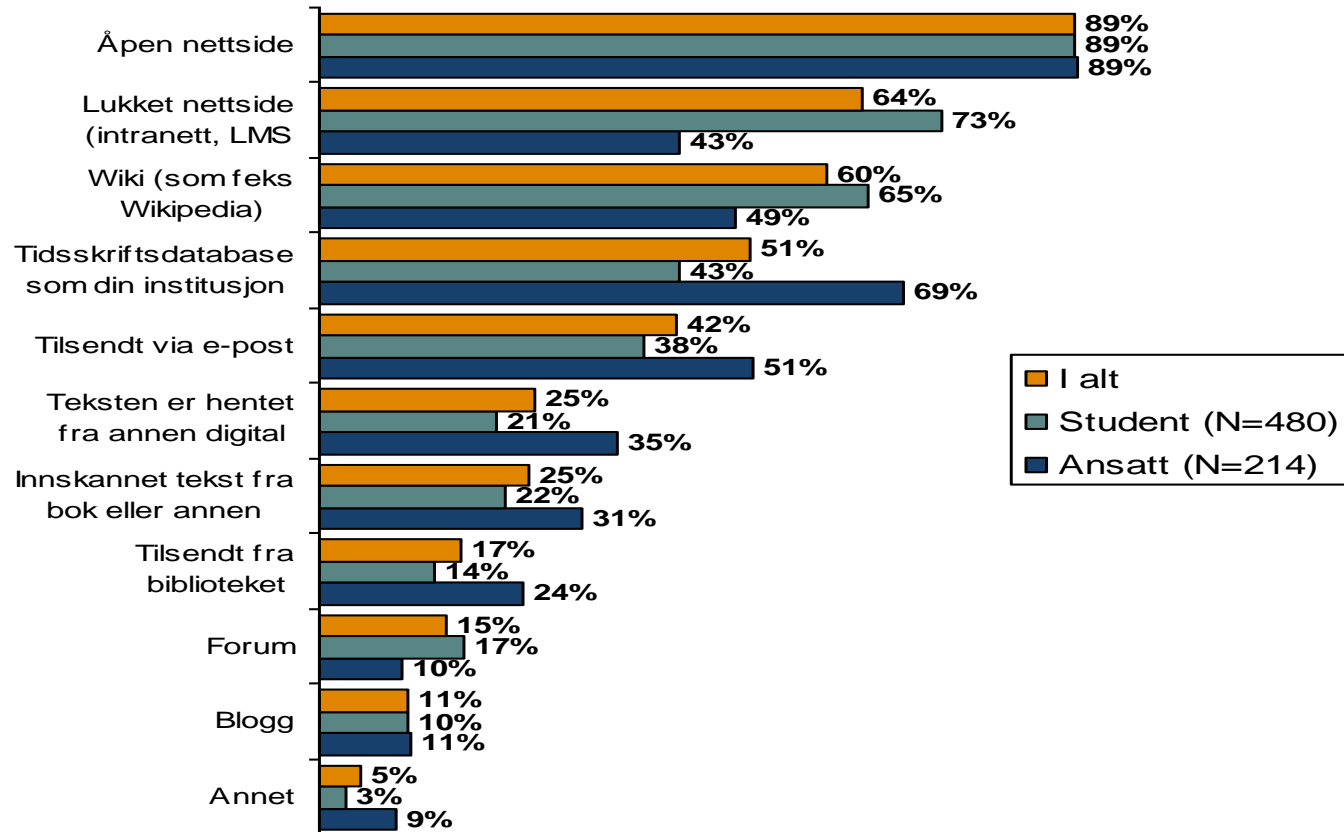
Brukes oftest i eget arbeid, men ikke i publisert materiale

Legges sjelden ut på åpne nettsider

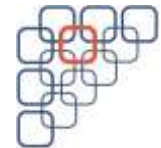
Hvor hentes materialet fra?

Rambøll-undersøkelsen gir svar på noen av våre antakelser når det gjelder behov. Spørsmålene som stilles til oss og som kommer via høgskolene og universitetene illustrerer også behovene (jfr eksempler som belyser problemstillingene)

Men klarer vi å innfri behovene og ønskene?

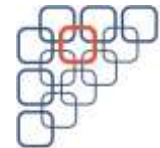
www.uhr.no

uhr@uhr.no

Framtidige behov

- Undersøkelsen gir ikke grunnlag for å anta at det vil komme nye, eller annerledes behov i nær framtid.
- Bedre tilgjengelighet til digitalt materiale er det helt dominerende behovet.
- Det er en viss vilje til å betale for nettbasert materiale, men bare om det er av høy kvalitet.
- Det er vesentlig større ønske om bedre tilgjengelighet blant studentene enn hos faglærerne. Dette indikerer et betydelig forventningsgap, og kan være en drivkraft for en raskere digitalisering av lærestoffet dersom øvrige forutsetninger, som rettighetsproblematikk, er løst.

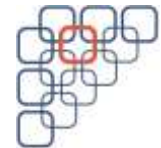
Veien videre

UHR-Kopinor har konkludert med at det er behov for en digital avtalelisens.

Men vi har ikke konkludert når det gjelder omfanget og type materiale en digital avtalelisens vil omfatte. En digital avtale med Kopinor vil heller ikke lette behovet og ønsket om bruk av lyd og bilde/film/kringkasting. Vi vet at det også er behov for en digital avtalelisens på disse områdene og jobber for å få løsninger også her.

Det må foretas avgrensninger i forhold til

- egenprodusert materiale
- direkteklart materiale (eks. elektroniske tidsskrifter)
- utnyttelse av materiale på Internett
- fribruksreglene: privat bruk og fremføring i undervisningsvirksomhet

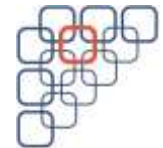

Hvem svarer på hva?

- Hvor henvender ansatte/institusjonene seg?
 - Til Clara/rettighetshaverorganisasjonene?
 - Nasjonalbiblioteket?
 - biblioteket?
 - UHR?

Rambøll-undersøkelsen viser også at administrativt ansatte i liten grad er involvert i tilrettelegging av digitalt materiale for studenter

Er vi godt nok rustet til å kunne håndtere spørsmålene?

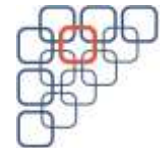

Kontakt

www.uhr.no

Sigrid.Tollefsen@uhr.no

www.uhr.no
uhr@uhr.no